

**Projev Michala Klímy,
předsedy správní rady Nadačního fondu obětí holocaustu,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Senát Parlamentu České republiky
27. ledna 2026**

Vážený pane předsedo Senátu, milí přeživší šoa, vážení hosté,

scházíme se každoročně v tento den, abychom připomínali zločiny nacistického režimu, který zorganizoval systematické vyvražďování židovského obyvatelstva Německa a postupně dalších evropských zemí, které jeho armáda obsadila. Zatímco naše vzpomínání zůstává stejné, svět okolo nás se mění.

Před několika lety znělo vyprávění přeživších jako vzpomínání na zlo, které odnesl čas. Bohužel dnes nám připomíná popis něčeho, co čím dál více zaznamenáváme kolem sebe. Bestiálním útokem palestinských teroristů 7. října 2023 to neskončilo. Registrujeme čím dál častější útoky na židy v Evropě a dokonce i ve Spojených státech. A nemluvíme jen o verbálních nenávistných útocích na některých amerických univerzitách. Jen před třemi týdny byla vypálena největší synagoga ve státu Mississippi. Něco, co bychom si ještě před několika lety ve Spojených státech nedokázali představit.

V České republice zatím k tak rozsáhlým a dramatickým útokům nedošlo, ale i tak se počet antisemitských útoků rapidně zvyšuje. A bohužel ani u nás nejde jen o projevy nevzdělaných primitivů, ale také o dění na některých vysokých školách. Vyvěšení palestinských vlajek při výročí teroristického útoku proti židovským civilistům - mírumilovným obyvatelům kibuců a mladým lidem na hudebním festivalu, je jen jedním z nejodpornějších projevů tohoto vývoje.

Věřím, že všichni, kdo jsou dnes v tomto sále, vnímají nejen tento vývoj, ale i nebezpečí, které sebou nese. Vždyť právě vyvražďování, které si dnes připomínáme, předcházely verbální útoky a zpočátku jen ojedinělé projevy nenávisti.

Je nepřehlédnutelné, že narůstající projevy antisemitismu přicházejí v době, kdy je relativizována starší i novější historie. Válka na Ukrajině trvá „pouhé“ čtyři roky, takže není téměř nikdo, kdo by si nepamatoval, kdo a jak ji začal, a přesto už zcela vážně zaznívají hlasy, které se snaží vinu agresora omlouvat, zlehčovat, relativizovat či případně zcela popírat. Ještě rozšířenější je relativizace zločinů komunistického režimu, které je běžné mezi některými historiky.

V tomto srovnání je dění před více než osmdesáti lety historií, kterou už si pamatuje jen menšina společnosti. Je proto velkým úkolem historiků, novinářů, učitelů i politiků, aby se

nezapomnělo na zločiny té doby, byly připomínány a sloužily jako výstraha před jejich opakováním.

Snaha relativizovat historické události je často maskována údajnou obavou o svobodu slova. Svoboda slova je nepochybně jednou ze základních svobod demokratické společnosti. Svobodou slova ale není lhaní o historických faktech, jejich zkreslování či dokonce zamlčování. Odvolávání na jakoukoliv svobodu nesmí vést k popírání faktů a nesmí otvírat cestu k potlačování jiných svobod a k projevům nenávisti.

Bohužel je evidentní, že naše dosavadní snahy, jakkoliv ocenění hodné, ve vztahu k připomínání minulosti, nestačí. Je třeba přestat zavírat oči před zkreslováním minulosti, před relativizací minulých zločinů. Je to úkol pro všechny, ale samozřejmě nejvíce mohou pomoci situaci změnit politici, novináři, učitelé, aktivisté občanské společnosti a samozřejmě ti, kteří mají zkoumání historie jako svou profesi, tedy historici. Nejde přitom o ochranu jedné minority. Jde o zdraví a budoucnost celé společnosti.

Michal Klíma 27. ledna 2026